
НАУКОВИЙ ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

52

2002

Гварський

НАУКОВИЙ ВІСНИК

НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

52

Київ - 2002

удк:631.14:637(477.64)

РИНОК МОЛОКА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Т.І.ЯВОРСЬКА, кандидат економічних наук
Таврійська державна агротехнічна академія

Розглядаються основні складові ринку молока Запорізької області, які формують пропозицію (обсяг виробництва) та попит (обсяг споживання) і визначено перспективи їх формування.

Сільськогосподарський ринок складається з ринку сільськогосподарської сировини, ринку продовольства (кінцевої продукції) та різних продуктивних ринків (зерна, м'яса, молока, овочів тощо). Формування ринків сільськогосподарської продукції доцільно розглядати за видами сільськогосподарської продукції та продуктами переробки, а ринку певного продукту – з урахуванням його особливостей. Кон'юнктура аграрного ринку безпосередньо залежить від пропозиції (обсягів виробництва) та попиту (обсягів споживання) сільськогосподарської сировини і продуктів її переробки.

Пропозиція сільськогосподарської продукції на ринку молока Запорізької області визначається в основному власним виробництвом. В структурі пропозиції за 1996-2000 рр. відбулися істотні зміни. На відміну від 1996 р. основним виробником молока в регіоні в 2000 р. стали господарства населення (60,7%). Питома вага сільськогосподарських підприємств в структурі валового виробництва молока зменшилася за досліджуваний період з 65,5% до 39,2%. Це пов'язано в першу чергу із скороченням поголів'я корів, зниженням їх продуктивності, руйнацією тваринницьких приміщень, низькими реалізаційними цінами та іншими об'єктивними факторами, що призвели до занепаду галузі скотарства.

Найбільш гострою проблемою розвитку молочного скотарства в господарствах суспільного сектору є низька продуктивність корів. На її фоні істотне збільшення виробничих витрат і прямих затрат праці обумовили високий рівень собівартості і трудомісткості виробництва навіть у прибуткових по виробництву молока районах Запорізької області (табл. 1).

В умовах адміністративно-планової економіки існувало два канали реалізації молока: державні закупівлі та колгоспний ринок. Починаючи з 1992 р., з'явилися такі нетрадиційні канали реалізації продукції як бартер, власна роздрібна мережа, реалізація на ринку, на біржах і аукціонах, населенню через систему громадського харчування та натуроплата. За останні роки змінилася структура реалізації молока і в сільськогосподарських підприємствах Запорізької області. Знизилася питома вага реалізації продукції заготівельним організаціям і зросла частка реалізації на вільному ринку, населенню з урахуванням видач на оплату праці, за бартерними угодами.

Обсяги споживання молока населенням Запорізької області не відповідають раціональним нормативам харчування. Причиною цього є низький рівень доходів населення та високий рівень витрат сукупних доходів на харчування. При усуненні цієї причини можливо спрогнозувати ринок молока Запорізької області на 2005 рік (табл.2.).

© Т.І.Яворська, 2002

1. Ранжування прибуткових районів Запорізької області за показниками економічної ефективності виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах

Назва району	Середньорічний надій молока на корову, кг	Виробнича собівартість 1ц молока, грн.	Трудоємність виробництва молока, люд.-год.	Прибуток, грн.	
				на 1ц молока	на 100 люд.-год.
Гуляйпольської	1800	49,73	14,4	16,09	111,74
Мелітопольський	1733	62,65	15,3	12,88	84,18
Бердянський	1714	57,94	15,3	12,74	83,27
Чернігівський	1319	67,23	21,8	5,01	22,98
Пологівський	1387	61,18	15,9	3,14	19,75
Кам'яно-Дніпровський	1918	63,98	11,3	1,71	16,58
Токмацький	1443	63,75	14,9	1,61	10,81
Приазовський	1361	62,27	14,6	1,18	8,08
В середньому по області	1372	65,50	14,8	-	-

2. Прогнозна кон'юнктура ринку молока в розрізі районів Запорізької області на 2005 рік

Райони	Чисельність населення, тис. чол. (на початок 2001р.)	Пропозиція обсяг виробництва, тис. тонн	Попит		Пропозиція (+), попит (-)
			обсяг споживання населення, тис. тонн	витрати на виробничі потреби, тис. грн.	
1	2	3	4	5	6
Бердянський	102,5	74,3	39,0	0,2	+35,1
Василівський	60,2	24,0	22,9	8,6	-7,5
Великобілозерський	1,8	22,9	0,7	6,5	+15,7
Веселівський	18,9	47,6	7,2	3,7	+36,7
Вільнянський	19,0	50,8	7,2	4,6	+39,0
Гуляйпольський	14,1	60,1	5,4	0,1	+54,6
Запорізький	1300,3	61,4	494,1	6,1	-438,8
К-Дніпровський	2,9	32,2	1,1	4,0	+27,1
Куйбишевський	2,4	54,7	0,9	3,8	+50,0
Мелітопольський	226,6	60,8	86,1	4,3	-29,6
Михайлівський	8,0	18,8	3,0	5,4	+10,4
Новомиколаївський	6,4	29,1	2,4	7,8	+18,9
Оріхівський	3,7	13,5	1,4	5,2	+6,9
Пологівський	27,1	37,8	10,3	3,9	+23,6
Приазовський	15,9	62,0	6,0	4,0	+52,0
Приморський	13,7	52,1	5,2	6,1	+40,8
Розівський	10,3	11,2	3,9	2,7	+4,6
Токмацький	31,9	29,7	12,1	3,9	+13,7
		84			

Продовження табл.2.

	2	3	4	5	6
Чернігівський	5,7	32,4	2,2	4,6	+25,6
Якимівський	19,7	39,0	7,5	3,6	+27,9
М. Бердянськ	13,5	3,1	5,1	4,7	-6,7
По області	1904,6	817,5	723,7	93,8	0,0

Прогнозний рівень обсягу виробництва молока /пропозиції/ розрахований шляхом вирівнювання динамічного ряду по кожному району окремо. Обсяг споживання /попит/ заплановано на основі раціональної потреби населення в молоці і молокопродуктах з врахуванням витрат на виробничі потреби.

Кон'юнктура ринку молока в розрізі районів області має неоднаковий характер. На перспективу в більшості із них передбачається збільшення пропозиції молока і зменшення попиту на нього. Виняток складають райони Василівський, Запорізький, Мелітопольський, Бердянський, які розташовані в зоні обласного центру і великих міст області. В загальному, перевищення темпів зростання пропозиції над підвищенням попиту призведе до перенасичення ринку молока і до зниження цін на 10-20%. Характерною буде також сезонна циклічність цін та їх відмінність залежно від каналів реалізації. На перспективу доцільно більшу кількість молока переробляти на молокопереробних підприємствах області, розширити асортимент молочної продукції, шукати нові ринки збуту.

Список літератури

1. Калінчик М.В., Шовкалюк В.С. Рівень споживання продуктів харчування як основа розробки стратегії розвитку АПК// Економіка АПК з 2001 С. 20-25.
2. Савицька В.Г. Соціально-економічна суть та умови формування ринку сільськогосподарської продукції в Україні// Економіка АПК з 2001 С. 80-84
3. Ціни, витрати, прибутки агровиробництва та інфраструктура продовольчих ринків. За ред. О.М. Шпичака .- К. : ІАЕ, 2000 С.180-185.

Рассматриваются основные составляющие рынка молока Запорожской области, формирующие предложение (объем производства) и спрос (объем потребления) и определены перспективы их формирования.

The milk market main components of Zaporozhye oblast forming supply (volume of production) and demand (volume of consumption) are considered and new perspectives of their formation are determined.

УДК 631.155 : 631.115.1

СТРАТЕГІЯ ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Г.М.ЗАВАДСЬКИХ, асистент
Таврійська державна агротехнічна академія

Проаналізовані основні перешкоди розвитку малого підприємництва в Україні, запропоновані головні напрями стратегії дерегулювання.
© Г.М.Завадських, 2002

**Наукове видання
Національний аграрний університет
Науковий вісник Національного аграрного університету**

Збірник наукових праць

Випуск 52

Видається з квітня 1997 року

Свідоцтво про державну реєстрацію - Сер.КВ№2465 від 12.03.97р.

Редактор: Л.О.Шевченко

03041, Київ - 41, вул.Героїв Оборони, 15

Здано до набору 25.04.2002
Формат 60 x 80/16
Ум. - друк.арк. 19
Тираж. 300 пр.

Підписано до друку 3.06.2002
Папір офсетний
Облік. - вид.арк. 20
Зам.№7

ПП "Ірена";
19400, м.Корсунь-Шевченківський,
вул. Шевченка,37, тел. (04735) 2 - 01 - 17

Віддруковано ПП Майдаченко І.С.

ISBN 966-7687-25-2